

אוניברסיטת בן-גוריון
הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר
המחלקה לניהול מערכות בריאות
(תשע"ו 16-2015)

סמינר מחקר במערכות בריאות (0042-2-686)

מרצים: ד"ר דינה ון-דייק, פרופ' נדב דוידוביץ'

מתרגלת: גב' מעיין יצחק שדה

סמסטר א', יום ג' 14:00-17:00

נקודות זכות: 3 נקודות

ד"ר דינה ון-דייק

שעת קבלה: יום ג', 11:00 (בתיאום מראש); דוא"ל: dinav@bgu.ac.il

פרופ' נדב דוידוביץ'

שעת קבלה: בתיאום מראש; דוא"ל: nadavd@bgu.ac.il

מעיין יצחק שדה

שעת קבלה: בתיאום מראש. דוא"ל: azranma@post.bgu.ac.il

תיאור הקורס:

קורס זה נועד לפתח חשיבה מדעית ולהקנות ידע ומיומנויות בתכנון מחקר ובעריכתו. הבנה מחקרית הינה מרכיב חשוב בארגז הכלים של מנהלים במערכת הבריאות ומהווה בסיס לרכישה ולפיתוח של ידע מקצועי. התלמידים ייחשפו למורכבות של המחקר במדעי החברה ויישומו בחקר שירותי בריאות ומדיניות בריאות, ויכירו הן את האפשרויות והן את המגבלות המאפיינות מחקר כזה. במסגרת הקורס, נדון בשלבי המחקר השונים החל משאלת המחקר ועד להסקת המסקנות.

מטרות הקורס:

במסגרת הסמינר יתמודדו התלמידים עם שימוש בגישות מחקריות שונות לצורך מתן מענה לשאלות הנוגעות למדיניות במערכת הבריאות. בתום הקורס יבינו התלמידים כיצד לנסח שאלות והשערות מחקר, כיצד לבנות ולפתח מערך וכלי מחקר מתאימים, כיצד לאסוף נתונים ולנתחם בשיטות סטטיסטיות מתקדמות וכיצד להסיק מסקנות מתוך הממצאים. התוצר העיקרי של הקורס יהיה כתיבת פרוייקט גמר מחקרי בתחום של ניהול מערכות בריאות.

מטלות הקורס:

- כתיבת פרוטוקול להצעת מחקר 60%
- בחינה 40%

נוכחות בקורס: חובה

פירוט נושאי המפגשים

תאריך	שעה	הקבוצה של דינה	הקבוצה של נדב
27/10	14:15-15:30	<u>הרצאה:</u>	תכנון מחקר (רעיון למחקר, שאלת מחקר, מטרות והשערות, אוכלוסיית מחקר)
	15:45-17:00	הקדמה	
3/11	14:15-15:30	<u>הרצאה:</u>	ספרות מחקרית (מקורות מידע, JCR - Impact factor), GCP אתיקה במחקר (כללי אתיקה, ועדת הלסינקי)
	15:45-17:00		
10/11	14:15-15:30	<u>הרצאה:</u> שיטות מחקר	
	15:45-17:00	<u>תרגול:</u> שיטות מחקר	
17/11	14:15-15:30	<u>הרצאה:</u> שיטות מחקר איכותני	<u>תרגול:</u> משתנים (הגדרות וסולמות מדידה) ומבחנים פרמטריים ואפמטריים- הגדרות וכללים לבחירת מבחנים סטטיסטיים
	15:45-17:00	<u>תרגול:</u> משתנים (הגדרות וסולמות מדידה) ומבחנים פרמטריים ואפמטריים- הגדרות וכללים לבחירת מבחנים סטטיסטיים	<u>הרצאה:</u> שיטות מחקר איכותני
24/11	14:15-15:30	<u>הרצאה:</u> בניית שאלון, תוקף ומהימנות	<u>תרגול (כיתת מחשב):</u> הכרת תוכנת SPSS (פתיחת קובץ, הגדרת משתנים, יצירת משתנים ושכיחויות)
	15:45-17:00	<u>תרגול (כיתת מחשב):</u> הכרת תוכנת SPSS (פתיחת קובץ, הגדרת משתנים, יצירת משתנים ושכיחויות)	<u>הרצאה:</u> בניית שאלון, תוקף ומהימנות
1/12	14:15-15:30	<u>הרצאה:</u> תכנון שיטות מחקר (שיטות ומקורות לאיסוף נתונים למחקר, מאגרי נתונים בסרוקה ובקהילה, כלים לאיסוף נתונים)	<u>תרגול:</u> הכרת תוכנת SPSS (SELECT, SPLIT, כי בריבוע)
	15:45-17:00	<u>תרגול:</u> הכרת תוכנת SPSS (SELECT, SPLIT, כי בריבוע)	<u>הרצאה:</u> תכנון שיטות מחקר (שיטות ומקורות לאיסוף נתונים למחקר, מאגרי נתונים בסרוקה ובקהילה, כלים לאיסוף נתונים)
8/12	14:15-15:30	<u>הרצאה:</u> קשר, מדדי קשר וסיבתיות	<u>הרצאה:</u> קשר, מדדי קשר וסיבתיות
	15:45-17:00	<u>הרצאה:</u> תכנון שיטות מחקר- ערפול והטיה (הגדרות ושיטות להתמודדות- ריבוד, זיווג, מודלים רב משתניים)	<u>הרצאה:</u> תכנון שיטות מחקר- ערפול והטיה (הגדרות ושיטות להתמודדות- ריבוד, זיווג, מודלים רב משתניים)

תרגול: t test, one way ANOVA	הרצאה: כתיבת הצעת מחקר- חלק 1 (רקע מדעי, אוכלוסיית מחקר, מטרות והשערות)	14:15-15:30	15/12
הרצאה: כתיבת הצעת מחקר- חלק 1 (רקע מדעי, אוכלוסיית מחקר, מטרות והשערות)	תרגול: t test, one way ANOVA	15:45-17:00	
תרגול: קשר לינארי- פירסון, ספירמן, רגרסיה לינארית	הרצאה: כתיבת הצעת מחקר- חלק 2 (שיטות- משתנים תלויים ובלתי תלויים, איסוף נתונים, תכנון סטטיסטי, הצגת דמה)	14:15-15:30	22/12
הרצאה: כתיבת הצעת מחקר- חלק 2 (שיטות-משתנים תלויים ובלתי תלויים, איסוף נתונים, תכנון סטטיסטי, הצגת משתנים וטבלאות דמה)	תרגול: קשר לינארי- פירסון, ספירמן, רגרסיה לינארית	15:45-17:00	
תרגול: תכנון שיטות סטטיסטיות ע"פ מטרות המחקר וטבלאות דמה	הרצאה: כתיבת עבודה מדעית ומאמר	14:15-15:30	29/12
הרצאה: כתיבת עבודה מדעית ומאמר	תרגול: תכנון שיטות סטטיסטיות ע"פ מטרות המחקר וטבלאות דמה	15:45-17:00	
תרגול: תרגול מסכם ניתוח נתונים וקתיבת פרוטוקול מחקר- חלק 1	הרצאה:	14:15-15:30	5/1
הרצאה:	תרגול: תרגול מסכם ניתוח נתונים וקתיבת פרוטוקול מחקר- חלק 1	15:45-17:00	
תרגול: תרגול מסכם ניתוח נתונים וקתיבת פרוטוקול מחקר- חלק 2	הרצאה: ממחקר למדיניות בריאות	14:15-15:30	12/1
הרצאה: ממחקר למדיניות בריאות	תרגול: תרגול מסכם ניתוח נתונים וקתיבת פרוטוקול מחקר- חלק 2	15:45-17:00	
הרצאה: השלמות, סיכום וחזרה		14:15-15:30	19/1
		15:45-17:00	

רשימת קריאה

1. אייזנבך, ר. (1991). סטטיסטיקה ללא סטטיסטיקאים. ירושלים: אקדמון.
2. בייט-מרום, ר. (1986). שיטות מחקר במדעי החברה (יחידות 1, 2, 3, 5, 6). האוניברסיטה הפתוחה.
3. שקדי, א. (2003). מלים המנסות לגעת: מחקר איכותני - תיאוריה ויישום. תל אביב: רמות.
4. Bowling, A. (2002). *Research methods in health. Investigating health and health services* (2nd ed.). Open University Press: Buckingham

הנחיות כלליות לכתיבת פרויקט הגמר

מטרה

במסגרת הסמינר יתמודדו התלמידים עם שימוש בגישות מחקריות שונות לצורך מתן מענה לשאלות הנוגעות למדיניות במערכת הבריאות. התוצר העיקרי של הקורס יהיה פרויקט מחקרי, בפורמט של הצעת מחקר מדעית, בהיקף של 12 עמודים (מקסימום). הפרויקט יכלול סקירת ספרות, מטרות והשערות, פירוט השיטות והכלים וכן, וכן הסבר לגבי אופן ניתוח הנתונים על פי שאלת המחקר.

שיטות העבודה

- הפרויקט יוגש בזוגות. כל זוג יקבל קובץ נתונים ושאלה מחקרית עליהם יתבססו הצעת המחקר וניתוח הנתונים. במידה ויש לכם קובץ נתונים קיים ניתן להגיש טופס בקשה לאישור הנושא (בתוך 3 שבועות מתחילת הסמסטר).
- סטודנטים שכותבים עבודת תזה יכתבו את הצעת המחקר ביחידים. בחירת הנושא וקתיבת ההצעה ייעשו בתיאום עם מנחה התיזה ומרצה הקורס.

מבנה פרויקט המחקר

הפרויקט ייכתב בפורמט של הצעת מחקר מדעית באורך של עד 12 עמודים (לא כולל ביבליוגרפיה)

מודפסים בפונט David 12 עם רווח כפול. הפרויקט יכול את הפרקים המפורטים לעיל:

1. עמוד כותרת + שמות המגישים
2. תקציר - סיכום קצר של הצעת המחקר [כחצי עמוד]
3. מבוא – מעין הקדמה שכוללת - הצגת הנושא, מטרה, שאלת המחקר וחשיבות המחקר [עד עמוד]
4. סקירת ספרות - יש להשתמש ב-10 מקורות לפחות הכוללים מאמרים אקדמיים שהתפרסמו בכתבי-עת או ספרים. אין להשתמש באתרי אינטרנט כמקור. הסקירה תכלול את החלקים הבאים [2-3 עמודים]:
 - א. תיאור הבעיה הנחקרת
 - ב. סקירה של המשתנים - הסקירה מתחילה בהגדרות, תיאוריות כלליות ומחקרים בתחום, ומובילה באופן הדרגתי אל השערות המחקר.
 - ג. רציונל המחקר (איך הגעתם להשערות), מודל המחקר, וההשערות. לשם כתיבת הרציונל התיאורטי העומד בבסיס ההשערות יש למצוא מחקרים ו/או תיאוריות התומכים בכל השערה.
5. פרק השיטה [כ-3 עמודים]:
 - א. מטרות המחקר (מטרה עיקרית ומטרות משנה)
 - ב. השערות המחקר
 - ג. שיטות:
 - i. מערך המחקר (איכותני/כמותי, מתאמי/ניסויי וכו').
 - ii. אוכלוסיית היעד אוכלוסיית המחקר (קריטריונים להכללה ולהוצאה) ושיטת הדגימה. יש לנמק מדוע נבחרה שיטת דגימה זו.
 - iii. הגדרת המשתנים - הגדרה נומינלית ואופרציונלית של כל משתנה, כולל סולם מדידה.
 - iv. כלי המחקר [יש לצרף את כלי המחקר בנספח]. עבור כל משתנה יש לפרט: מהיכן נלקח השאלון שמודד אותו (אם יש מקור ידוע – לציין ולהוסיף מהימנות מדווחת בספרות, אם זה פיתוח עצמי – לציין), כמה שאלות מודדות אותו, דוגמאות לשאלות, מהו סולם התשובות, כיצד חושב המשתנה (למשל, מיצוע של 5 שאלות), ומהי מהימנותו של כל משתנה במחקר הנוכחי.
 - v. הליך המחקר (פרוצדורה), כולל: קבלת אישורים, דרך הפצת השאלונים, דרך איסוף התשובות, התמודדות עם התנגדויות, סוגיות אתיות, הדרכה למילוי השאלון, וכיוצ"ב.
 - vi. שיקולי עוצמה וגודל מדגם

6. אופן ניתוח הנתונים, כולל טבלאות דמה.
7. ביבליוגרפיה רשומה על פי כללי ציטוט (כללי הציטוט של APA מופיעים ב- moodle). יש לשמור על אחידות בפורמט לכל אורך הביבליוגרפיה.
8. נספח: יש לצרף את כלי המחקר ממוספרים בנספח.

המחלקה לניהול מערכות בריאות

סמינר מחקר במערכות בריאות - שנה"ל תשע"ה

טופס בקשה לאישור נושא

שמות חברי הקבוצה:

_____ .1

_____ .2

נושא העבודה המבוקש:

_____ **תאריך הגשת הבקשה:**

=====

הבקשה מאושרת / אינה מאושרת

הערות:

_____ **חתימה:** _____ **תאריך:** _____